

Klima-, energi- og forsyningsminister Lars Aagaard
Erhvervsminister Morten Bødskov
Miljøminister Magnus Heunicke

Tornby, 6. januar 2023

Vedr.: Ja tak til borgerrettet samarbejde om udbygning med havvind

Først og fremmest et stort tillykke med udnævnelserne. Regeringen står foran et vigtigt arbejde med at realisere den ambitiøse regeringsaftale – herunder ikke mindst den grønne dagsorden, hvor der er planer om en betydelig udbygning af vedvarende energi og elnettet for at opfylde klimamålsætningerne. Der er lagt op til udbygning i et højt tempo, men det er afgørende, at man i iveren for at gøre noget godt for klimaet ikke destruerer naturværdier, da det kan have store langsigtede negative konsekvenser for fiskeri- og turismeerhvervene og for almindelige menneskers oplevelse af landets unikke kystområder.

Selskabet European Energy A/S har den 1. juli 2022 – under åben dør-ordningen – ansøgt Energistyrelsen om tilladelse til at gennemføre en forundersøgelse til projektet *Hirtshals Havn Syd*: en havvindmøllepark med op til 49 vindmøller på op til 300 meters højde få kilometer fra kysten langs hele strækningen fra Hirtshals i nord til Lønstrup i syd. Projektet er senest justeret til 33 møller med en kapacitet på op til 500 MW (se bilag nedenfor med kort og visualiseringer).

Ansøgningen har skabt en del furore blandt lokale beboere, erhvervsdrivende, fiskere, og sommerhusejere. Som en konsekvens heraf har vi stiftet **GERNOK - Foreningen for Grøn Energi i Respekt for Kultur og Natur**. GERNOK går helhjertet ind for den grønne omstilling, men det skal ske i respekt for landets kultur- og naturværdier. GERNOK har sit udspring i en konkret lokal sag, men forholder sig også til udviklingen andre steder i Danmark, og **GERNOK ønsker at deltage i partnerskabet "Sammen om klimaet"**, som er nævnt i regeringsgrundlaget. Er der mulighed for at sende en formel ansøgning herom?

GERNOK har stor forståelse for behovet for at afkorte sagsbehandlingstiden for vedvarende energi, men er samtidig bekymret for, at de mange projekter, der er ansøgt om over hele landet under åben dør-ordningen, har ført til Wild-West-tilstande. Med Energistyrelsens egne ord er det "først til mølle", og "det kan være sekunder, der kan være afgørende for, hvilken ansøgning, der får fortrinsret." Taget i betragtning at formålet med åben dør-ordningen er at muliggøre mindre og kystnære projekter, der kan samle lokal opbakning, er det påfaldende, at stormløbet på ordningen op til sommerferien 2022 var domineret af meget store projekter drevet frem af store professionelle selskaber og konsortier. Lokale initiativgrupper synes ikke at være repræsenteret. Det virker heller ikke som om, at ansøgerne har forholdt sig til, om projekterne er forenelige med det øgede behov for planlægning af arealanvendelsen på havet og i relation til netudbygningen på land, der erfaringsmæssigt også medfører borgermodstand.

GERNOK ønsker indsigt i notater o. lign. om de overordnede planmæssige hensyn, inklusiv integration i elnettet, som udarbejdes for at understøtte klima-, energi- og forsyningsministerens beslutning om at udstede tilladelser til eller give afslag til forundersøgelser til projekter, der er søgt om under åben dør-ordningen siden januar 2022.

GERNOK anbefaler, at regeringen som led i det kommende arbejde med at etablere smidigere modeller for udbygning med havvind genovervejer helt at lukke åben dør-ordningen. Energistyrelsen vurderede i *Analyse af åben dør-ordningen*, at en afstandsbegrænsning til kysten kombineret med en kommunal vetoret ville begrænse omfanget af meget store projekter. Det har vist sig ikke at holde stik. Tværtimod. Projekterne er blevet endnu større. Dermed forstærkes ordningens udfordringer i relation til manglende

GERNOK – Foreningen for Grøn Energi i Respekt for Natur og Kultur.
Rævskeervej 42, Tornby, 9850 Hirtshals

1

Læs mere på gernok.dk og følg os på [Facebook](https://www.facebook.com/gernok)

forudsigelighed og styring af vindenergi på havet og infrastrukturudbygningen på land. Kystnære havmøller bør på lige fod med havmølleparker i statslige udbud indgå i en samlet overordnet koordinering for at sikre, at udbygningen af vedvarende energi på havet sker under hensyntagen til samfundets samlede reelle behov for: 1) hvor produktionskapaciteten skal placeres rent geografisk, 2) hvor stor kapaciteten af de enkelte anlæg skal være, og 3) planerne for udbygningen af elnettet.

Endelig er åben dør-ordningen helt urimelig, fordi en mindre gruppe private aktører får stillet ganske betydelige havarealer vederlagsfrit til rådighed. GERNOK støtter derfor regeringens overvejelser om at indføre en koncessionsordning.

Regeringen bør som minimum sørge for, at åben dør-ordningen administreres i overensstemmelse med den politiske aftale om ordningen, som et bredt flertal i folketinget står bag. For at sikre øget transparens for borgere og projektopstillere bør ”små og mindre VE-anlæg” og ”lokal opbakning” i åben dør-ordningen defineres tydeligt, så det er lettere at forhåndsvurdere, om en indgivet ansøgning er relevant eller ej. Ligeledes bør Energistyrelsen pålægges en større rolle i relation til vejledning af kommuner i forbindelse med høring om forundersøgelser, så det sikres at kommunerne lever op til ånden i ordningen, bl.a. ift. den lokale opbakning til projekterne.

Hjørring Kommunes behandling af European Energy A/S' ansøgning om *Hirtshals Havn og Hirtshals Havn Syd* er desværre et godt eksempel på, at man ikke har levet op til ånden i åben dør-ordningen. Den kommunale vetoret har til formål at øge den lokale opbakning, men Hjørring Kommune hastede midt i sommerferien 2022 sin beslutning om ikke at gøre brug af vetoet igennem byrådet uden at inddrage borgerne og rakte kun selektivt ud til lokale interessenter, f.eks. Hirtshals Havn men ikke hoteller, færgeselskaber eller borgere. På baggrund af dialog mellem Hjørring Kommune og European Energy A/S søgte European Energy A/S med meget kort aftræk om at opstille møllerne i et nyt område, *Hirtshals Havn Syd*, hvor der ifølge den nuværende havplan ikke må opføres vindmøller. Dette er i sig selv bemærkelsesværdigt. Det forekommer endnu mere bemærkelsesværdigt, da man må have været vidende om, at der i havplanen er et område beliggende sydvest for det ansøgte område, som rent faktisk er udlagt til vedvarende energi (se bilag).

GERNOK opfordrer til, at den nuværende arealreservation af havbunden ud for strækningen mellem Hirtshals og Lønstrup fastholdes, og at European Energy A/S ikke gives tilladelse til at igangsætte forundersøgelse i det ansøgte område i *Hirtshals Havn Syd* - som rettelig burde benævnes: Området mellem Hirtshals og Lønstrup. GERNOK er bekendt med, at regeringen vil fremlægge en ny havplan, hvor det forudsættes; ”... at der er sameksistens mellem havvind, fiskeri og de nødvendige hensyn til natur og biodiversitet.” Formanden for Hirtshals Fiskeriforening, Niels Kristian Nielsen har klart givet udtryk for, at *Hirtshals Havn Syd* vil få store negative konsekvenser for det kystnære bæredygtige fiskeri. Endvidere er Hjørring Kommune landets sjette største turismekommmune, hvor der årligt lægges mere en 2,5 mia. kr. i turistindtægter og skabes flere tusinde helårsjobs. Kommunen fremhæver netop selv, at de mange turister, der hvert år besøger kommunen ”... særligt tiltrækkes af strandene og naturen langs kysten”. Det er ikke mindst strandene og naturen langs kysten fra Hirtshals til Lønstrup, der er et yndet turistmål, hvor den unikke natur, de åbne vidder, fugletrækkene og den ubrudte horisont med bl.a. smukke solnedgange bidrager betydeligt til områdets attraktionsværdi. Med henblik på at beskytte fiskerierhvervet i Hirtshals samt sikre beboere, turister, andre besøgende og sommerhusejere den unikke naturoplevelse, bør der ikke opføres vindmøller i det kystnære område mellem Hirtshals og Lønstrup.

Danmark har tradition for naturfredning og kystbevaring. Formålet med strandbeskyttelseslinjen og klitfredningslinjen er at bevare de danske kystområder så uberørte som muligt og sikre de store natur- og landskabsværdier, der er knyttet til kystzonen. I 2017 skrev Miljø- og Fødevarerministeriet ifm. ændringen af

Naturbeskyttelsesloven, at Danmarks smukke strande er ”et særkende” og ”en unik naturoplevelse”, som alle skal kunne få gavn af. Et lignende fokus på kystområdernes værdi finder vi også i Havplanredegørelsen, hvoraf det fremgår, at ”... Havplanen sikrer, at især mange kystnære arealer friholdes fra arealudlæg til nye, større anlæg, så naturen fortsat kan nydes af mange mennesker”.

I lyset af ovenstående vil det være både besynderligt og selvmodsigende, hvis der gives tilladelse til at opføre store havmøller i kystnære områder, hvor de uomtvisteligt skæmmer og ødelægger naturoplevelsen og kulturelle værdier. *Hirtshals Havn Syd* er et eksempel herpå. Såfremt projektet realiseres, så vil Rubjerg Knude Fyr - et af landets mest kendte vartegn og en af de største turistattraktioner i Nordjylland - ikke længere være det dominerende element, når besøgende går tur på Løkken Strand og vender blikket op langs kysten mod nord (se bilag). Den storslåede udsigt fra toppen af Rubjerg Knude Fyr og Hirtshals Fyr vil selvsagt også blive voldsomt skæmmet.

I GERNOK mener vi, at de danske kyster udgør en meget væsentlig del af landets natur- og kulturarv, og at de som en del af den danske identitet og vores fælles historie bør bevares til gavn for fremtidige generationer. **GERNOK opfordrer derfor regeringen til at sikre, at hensynet til vores natur- og kulturarv og danskernes fremtidige mulighed for at opleve landets smukke og unikke kystlandskab indgår med mindst lige så stor vægt som økonomiske aspekter i bestræbelserne på at få mere grøn og vedvarende energi.**

Vi ser frem til at modtage svar på ovenstående, til en konstruktiv dialog med myndighederne og til forhåbentlig sammen med andre borgerdrevne foreninger at blive inddraget i partnerskabet ”Sammen om klimaet”.

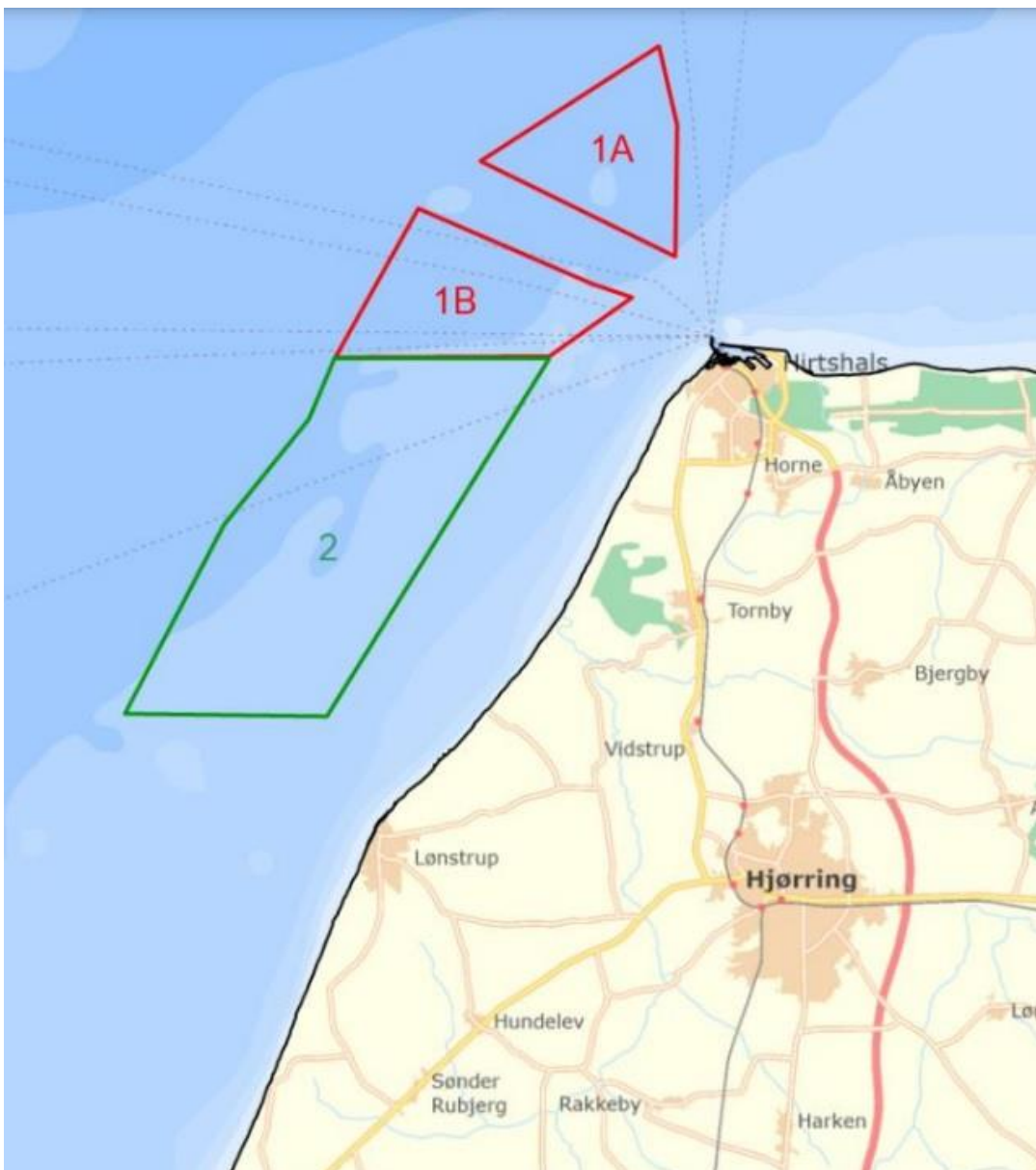
Med venlig hilsen
Susanne Fibiger
Formand

PS: En kopi af dette brev er sendt til Folketingets Klima-, Energi- og Forsyningsudvalg. Det vil også blive lagt op på GERNOKs hjemmeside: www.gernok.dk

Bilag – Kort og visualisering

European Energy A/S ansøger i *Hirtshals Havn Syd*-projektet om at etablere 33 vindmøller med de "nyeste modeller" i område 2 angivet på kortet nedenfor. Med platforme som fx Vestas' V236-15 MW vil den samlede effekt være næsten 500 MW. Vindmøllerne vil have en højde på op til 300 meter, og de vil blive placeret meget tæt på land – nemlig 4 km fra kysten og Hirtshals Havn, hvilket er helt uhørt. Til sammenligning er Danmarks p.t. største havvindmøllepark Kriegers Flak med en samlet kapacitet på 600 MW og møller på 188 meter placeret 14 km eller længere fra land. Horns Rev 3 med en samlet kapacitet på godt 400 MW og møller på 187 meter er placeret 25 km eller længere fra kysten. Vindmøllerne i disse parker er således meget mindre end de foreslåede møller til projektet *Hirtshals Havn Syd*.

Den kommende Thor Havmøllepark vil få møller på samme højde som *Hirtshals Havn Syd*. Møllerne er dog placeret mindst 20 km fra land. Der er med andre ord tale om et meget stort og meget kystnært projekt, som European Energy A/S ansøger om at etablere ved Hirtshals under åben dør-ordningen.

European Energy A/S har ikke som del af sin ansøgning udarbejdet en visualisering af projektet. Det er skammeligt, da forudsætningen for en oplyst debat om kystnær havvind bl.a. er en grundig belysning af hvordan møllerne påvirker naturoplevelsen. På grundlag af egne analyser vurderer landmåler Henrik Ussing Lyngø eksempelvis, at et af landets mest kendte vartegn Rubjerg Knude Fyr i fremtiden ikke længere vil være det dominerende element, når fastboende og besøgende i Løkken vender blikket op langs kysten mod nord.¹

GERNOK har derfor selv udarbejdet en række visualisering, der anskueliggør, hvordan havmøller vil dominere udsigten fra klitlandskabet og kysten. Det er reel destruktion af kystlinjens naturværdi.

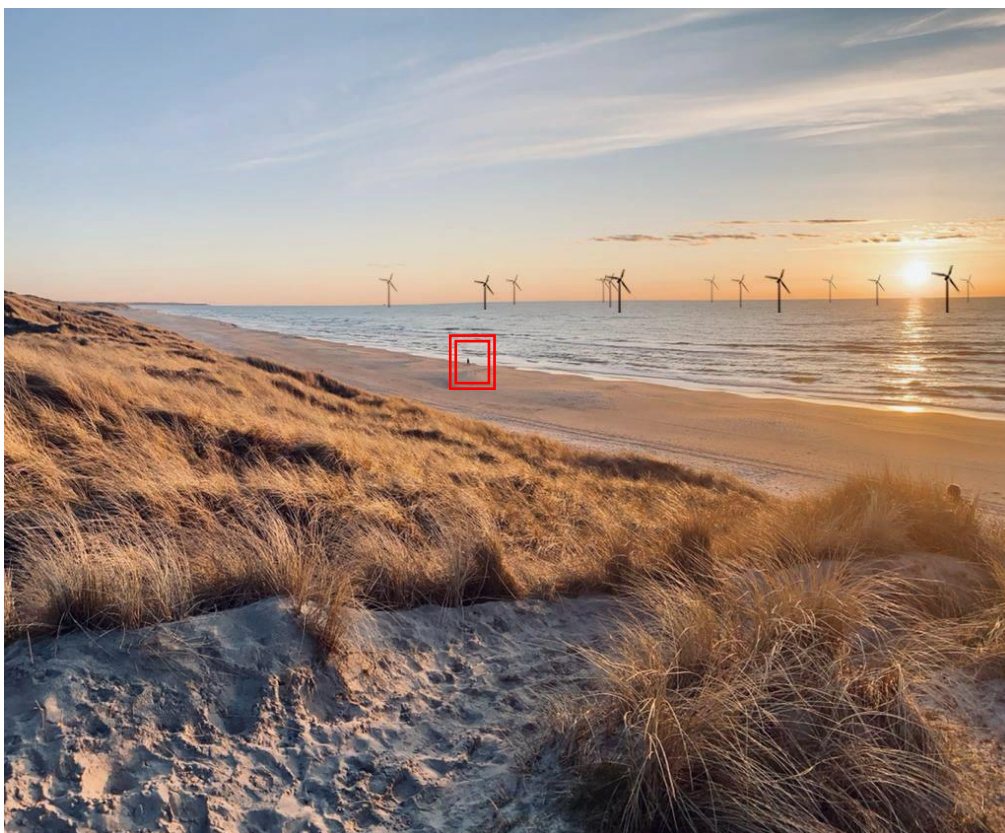
Nedenfor ses kystlandskabet fra "Kanonudsigten" ved Tornby Strand. Visualiseringen viser tydeligt, hvordan de meget høje vindmøller 4 km fra land vil dominere udsigten. I visualiseringen er møllerne opstillet på en lang række. Hvis de bliver opstillet i flere på hinanden følgende rækker – som vi kender det fra andre havvindmølleparker – vil de komme til at dominere udsigten endnu mere, hvilket de følgende eksempler viser.

Kysten set fra "Kanonudsigten" ved Tornby Strand 26 meter over havet (Matr.nr. 159 Sdr. Tornby By, Tornby). Vindmøllerne er 300m i tiphøjde, 175m i navhøjde og 250 m i rotordiameter. Der er en afstand på 750 m mellem vindmøllerne. Afstand til møllerne fra Kanonudsigten er 4,8 – 5,3 km. Visualisering: BY+LAND

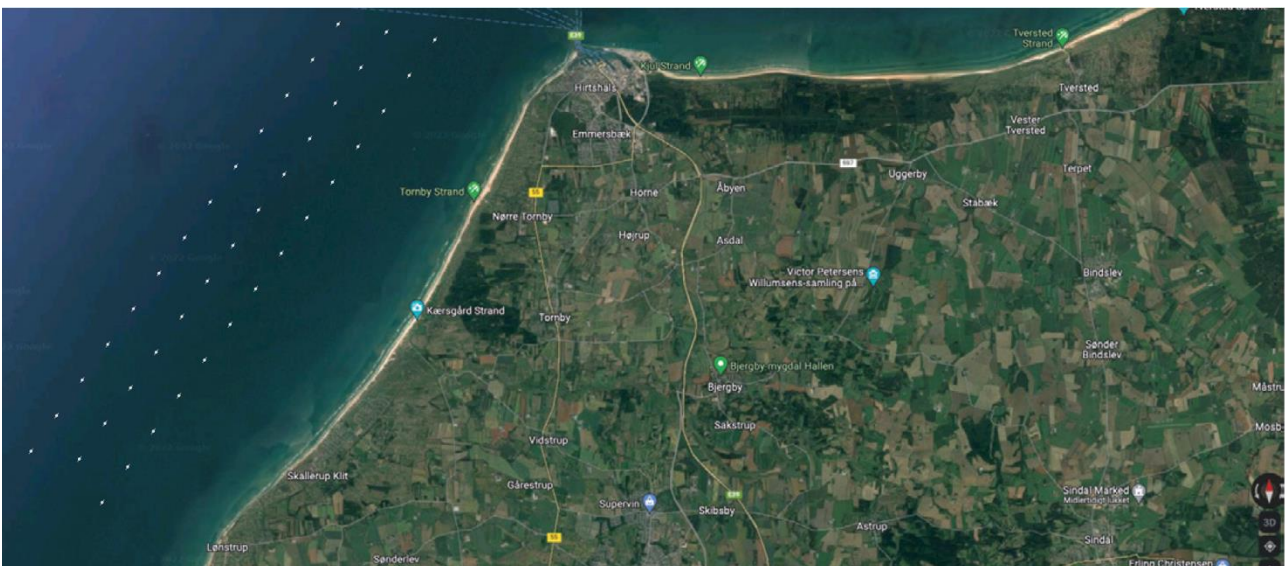
¹ <https://nordsoeposten.dk/lokal-landmaaler-har-analyseret-visuel-effekt-af-havvindmoellepark/>

Nedenfor ses det, hvordan vindmøller opstillet i flere rækker vil fylde i landskabet. Møllernes enorme størrelse er tydelig set fra strandniveau og understreges, når man opdager den påfaldende lille person, som går tur på stranden (i den røde firkant) på det efterfølgende billede. Da solen året rundt går ned bag møllerne, vil beboere, turister og sommerhusejere i området komme til at lide under den såkaldte "flicker effect".

Som det kan ses på nedenstående satellitbillede, vil hele kyststrækningen fra Hirtshals til Lønstrup blive påvirket.

Beboere, turister, andre besøgende og sommerhusejere i området risikerer desuden at blive negativt påvirket af lavfrekvente støjgener og af "wake effect" fra havmøllerne, der pga. den kystnære placering i den dominerende vindretning må forventes at danne kunstig tåge indtil flere kilometer bag ved møllerne.² Et fænomen, der på samme måde som havgus kan forvandle en sommerdag i resten af landet til en kold og tåget oplevelse.

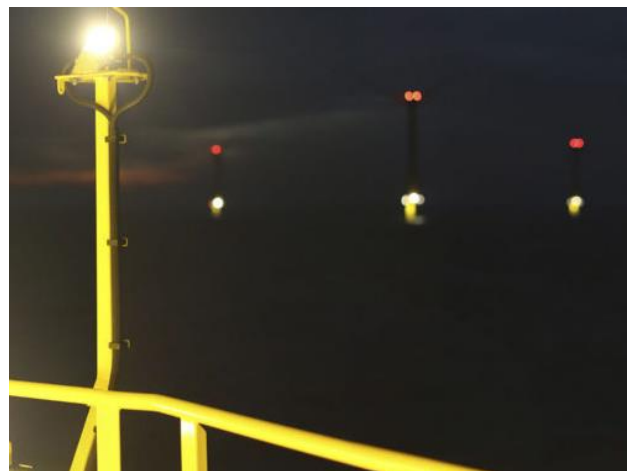
² Illustration baseret på DTU-studie "wake effect" ved Horns Rev 2:
https://backend.orbit.dtu.dk/ws/portalfiles/portal/56779608/Wind_Farm_Wake.pdf.

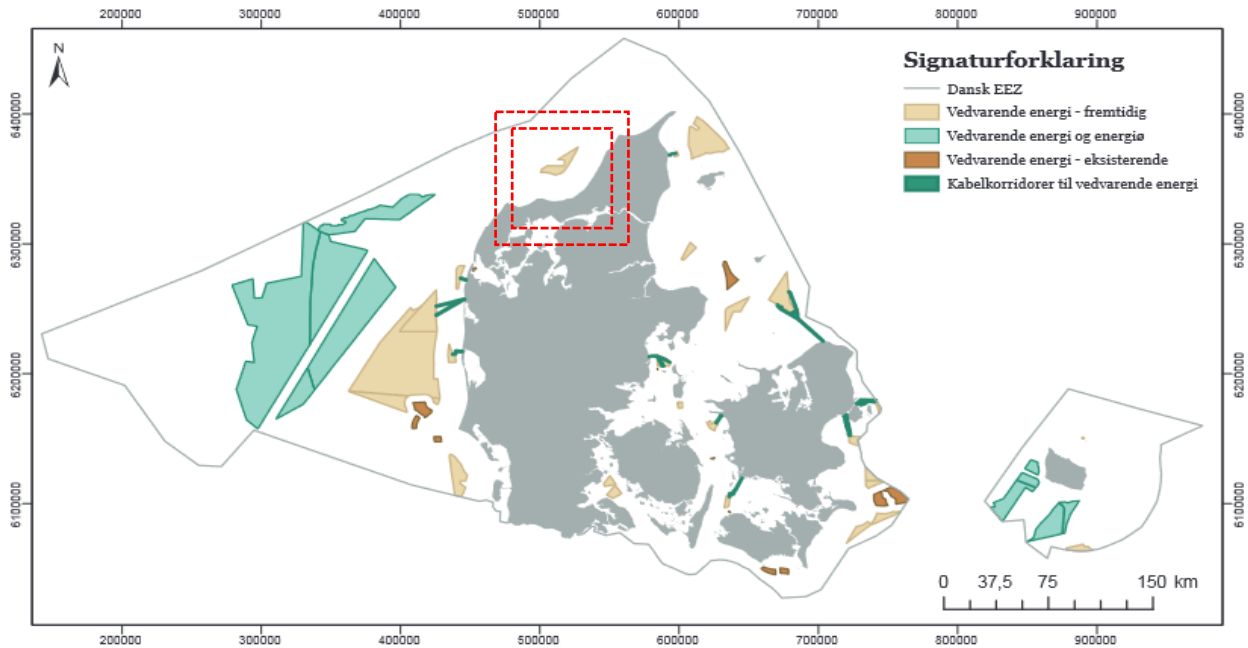
Der vil også være visuelle gener i form af lysforurening, når det er mørkt, da vindmøller med totalhøjde på 150 meter eller over skal afmærkes med højintensivt lys.

Illustrativt billede fra Alpha Ventus Offshore Wind Farm.

Som nævnt, findes der i Havplanen et område (se den røde firkant) som allerede er udlagt til udbygning af VE-projekter i Jammerbugten.

Det foreslåede område til *Hirtshals Havn Syd* er placeret i udviklingszone til råstofvindning mellem to natur- og miljøbeskyttelsesområder ved Hirtshals og Lønstrup – den omtrentlige placering er det røde parallelogram vist på kortet nedenfor.

